

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2024-09-12
2024:31Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄL**Bakgrund**

Licenshavaren var vid tiden för de anmälda överträdelserna anställd som kundansvarig rådgivare hos ett anslutet företag. Licenshavaren är innehavare av licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec).

Företaget har anmält att licenshavaren vid fem tillfällen under 2023 har brustit i sin kreditgivning bl.a. genom att inte ha säkerställt inkomst och återbetalningsförmåga för kunder. Detta har fått till följd att Kvar-att-leva-på-kalkyler (KALP) inte har upprättats korrekt och att krediterna har beviljats på felaktiga grunder. Utöver det har det enligt anmälan funnits brister i säkerställande av medels ursprung.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavaren meddelas en varning.

Företagets anmälan

I anmälan har företaget ingående beskrivit de fem kreditärenden där brister uppdragats. Av beskrivningarna framgår att det handlar om att det saknas dokumentation som stödjer uppgiven inkomst, att uppgiven inkomst inte stämmer med taxerad inkomst, att det finns felaktigheter i KALP och BRF-analyser, att det saknas förklaringar och underlag när det gäller kontantinsatsens ursprung samt att det saknas kommentarer i beslutsnoteringen angående hur licenshavaren har gjort sin prövning.

Företaget har därutöver anfört i huvudsak följande.

Företagets utredning initierades efter att det uppdragats att licenshavaren i ett kreditärende valt att bortse från den återkoppling hen fått från en högre beslutsinstans om justeringar i ett kreditärende före beslut. I samband med att bristerna uppmärksammades vidtog företaget kontroller av beviljade krediter och fann brister i fem kundärenden. Stickproven visar till

många delar gemensamma brister vad avser scanning av dokumentation som säkerställer inkomster samt säkerställande av medlens ursprung.

Licenshavaren har under handläggningen hos Swedsec invänt att kreditbeslutet i ett av fallen fattats av en högre beslutsinstans. Det är dock viktigt att skilja mellan kreditberedning och kreditbeslut. Kreditberedning avser själva handläggningen av ett kundärende och är den del som licenshavaren har ansvarat för i det aktuella ärendet. Kreditbeslut fattas av en behörig beslutsinstans baserat på olika mandat och baserat på underlaget från kreditberedningen. Den som har fattat beslutet ska således kunna förlita sig på att den som har berett krediten har följt företagets regelverk utan att behöva göra en ny kreditberedning.

Enligt företagets uppförandekod förväntas det att alla medarbetare följer företagets regelverk, andra tillämpliga regler och förordningar och god sed inom det aktuella ansvarsområdet. I de fall där en medarbetare känner att hen inte kan genomföra sitt arbete på det vis företaget ställer krav på behöver medarbetaren lyfta frågan med sin chef eller chefs chef. Om man inte får gehör måste frågan eskaleras vidare. Således borde eventuella missförhållanden ha rapporterats för vidare intern utredning.

Det ställs krav på att varje enskild medarbetare inhämtar den kunskap som är relevant för sin yrkesroll vilket innefattar ett eget ansvar att känna till aktuella regelverk. En medarbetare har inte rätt att avvika från företagets gällande rutiner och regelverk med hänvisning till att andra gör på ett visst sätt.

Licenshavaren har varit anställd i företaget som kundrådgivare med kreditmandat sedan 2019 och har genomfört alla obligatoriska utbildningar. Företaget har tilldelat licenshavaren den arbetsrättsliga åtgärden skriftlig varning samt begränsat kreditmandatet. Företaget har dock trots det inträffade fortsatt förtroende för licenshavaren.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har anfört i huvudsak följande.

I ett av de ärenden som omfattas av anmälan anser hen att hen inte har gjort något fel eftersom kreditbeslutet fattades av en högre beslutsinstans. Licenshavaren medger dock att hen har slarvat i flera ärenden. Det har berott dels på att licenshavaren inte fått någon ordentlig utbildning, dels på att hen haft en mycket stressig arbetssituation. Det har inte funnits något ont uppsåt från licenshavarens sida utan hen har i flera fall bara försökt att hjälpa sina kunder.

En del av problemet har varit företagets chefers agerande. Medarbetarna bedöms efter hur mycket de lånar ut och lönesättningen för kommande år bestäms av hur mycket man har lånat ut året innan. Cheferna har också uppmanat licenshavaren och andra kollegor att inte skicka in för många minuskalkyler utan hellre putta upp lönen om det är på gränsen.

Licenshavarens upplärningsperiod var både intensiv och strulig. Licenshavaren tog sin bolånelicens i maj 2020, alltså två månader efter pandemins start, så hen kom rätt in i hetluften då marknaden exploderade och det var ”learning by doing” som gällde.

Licenshavaren fick inte gå i någon bolåneskola som dennes framtida kollegor fick, utan fick förlita sig på kollegornas kunskaper och fråga dem i mån av tid. Licenshavaren fick också lära sig alla tjuvknep som t.ex. att sätta noll i BRF-analysen om det var en snäv kalkyl för att få ett plusresultat så att man själv eller en kollega kan ta beslutet.

Licenshavaren har en hög arbetsmoral och under perioden 2020 till 2023 gjorde hen i snitt 1,5 låneärenden om dagen. Under perioden 2021 till 2023 var licenshavaren den som lånade ut mest på kontoret. Licenshavarens tävlingsinstinkt har fått hen att vilja vara bäst och försvara den positionen varje år.

Licenshavaren vet att hen har gjort fel och brustit i kreditberedningen. Licenshavaren skäms för detta och har nu lärt sig att hen måste vara mer noggrann och inte slarva. Även om kunder pressar licenshavaren på snabba svar så måste hen se till företagets regelverk i första hand. Licenshavaren har lärt sig att inte ta på sig för många ärenden vilket är en av orsakerna till att det blev så här.

Företaget hänvisar till att medarbetare ska följa uppförandekoden och rapportera missförhållanden. Det ska man göra men hur lätt är det att veta vad som är rätt och fel i början på sin kreditberedningskarriär? När man får sin första anställning hos en ny arbetsgivare så är det inte så enkelt att ifrågasätta rutiner och regler när man enbart vill göra sitt bästa.

Överväganden

Av företagets anmälan och licenshavarens medgivanden framgår att licenshavaren i flera fall har slarvat i handläggningen av kreditärenden. Licenshavaren har därigenom brutit mot företagets regler om kreditberedning som har stöd i lag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Reglerna syftar till att säkerställa att företaget hanterar sina kreditrisker i enlighet med de externa reglerna. Överträdelserna är allvarliga och kan leda till att företaget tar på sig oönskade kreditrisker.

Licenshavaren har invänt att hen inte har fått tillräcklig utbildning av företaget och att hen har haft en mycket pressad arbetssituation. Licenshavaren har därutöver invänt att chefer och kollegor använt sig av knep och trix för att kunna anpassa kalkylerna.

Såvitt framgår av handlingarna i ärendet har licenshavaren erbjudits och genomgått omfattande interna utbildningar genom företagets försorg. Som licenshavare har hen också ett eget ansvar att inhämta relevant kunskap och att tillämpa aktuella regelverk. Licenshavaren har dessutom själv uppgett att hen strävat efter att hålla ett högt tempo i arbetet och att vara den handläggare som lånat ut mest på kontoret. Det är uppenbart att detta har skett på bekostnad av den noggrannhet och regelefterlevnad som kan krävas av en Swedsec-licensierad företagsanställd.

Företaget har inte invänt mot licenshavarens beskrivning att det bland chefer och kollegor på det kontor där licenshavaren arbetade fanns en kultur av att i viss mån slira på regelverket i syfte att dra in fler bolåneaffärer. Företaget har dock framhållit att licenshavaren, om detta stämmer, borde ha tagit kontakt med en högre instans inom företaget och rapporterat dessa missförhållanden. I den delen konstaterar disciplinnämnden att den omständigheten att andra

anställda gör på ett visst sätt inte fråntar en licenshavare ansvar att följa aktuella regelverk, men att det som licenshavaren har uppgett i denna del i viss mån kan beaktas vid valet av påföljd.

Disciplinnämnden finner sammanfattningsvis att de konstaterade regelöverträdelserna är allvarliga och att det finns skäl att ifrågasätta licenshavarens lämplighet som licenshavare. Med hänvisning till det som anges i närmast föregående stycke, samt med beaktande av att företaget har angett att den trots det inträffade har fortsatt förtroende för licenshavaren och att det framstår som att licenshavaren har dragit lärdom av det inträffade, anser disciplinnämnden dock att påföljden kan stanna vid en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Kristina Ståhl

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Kristina Ståhl, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. börschefen Carl Johan Högbom, direktören Kajsa Lindståhl och konsulten Kerstin Lindvall-Duffy.